

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ПІДГОТОВКИ ПЕРЕКЛАДАЧІВ: СУТНІСТЬ ТА СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ (НА ПРИКЛАДІ США, АВСТРІЇ, УКРАЇНИ)

О.О. Павленко, О.Є. Бондар, Джі Йон Бе

Університет митної справи та фінансів

вул. Вернадського, 2/4, м. Дніпро, Дніпропетровська обл., 49000, Україна. E-mail: amsu.pavlenko@gmail.com

Розкрито концептуальні підходи до підготовки перекладачів у різних як за рівнем розвитку суспільно-економічних відносин, так і за системами підготовки перекладачів країнах: орієнтація на актуальні професійні стандарти для перекладацької професії; орієнтованість програм підготовки перекладачів на виклики глобалізації (навчальні програми будуються навколо аспектів: мова, текст і культура; полікультурність; професійна комунікація; багатомовність; аналіз дискурсу); обов'язкове опанування двох іноземних мов; удосконалення перекладацької компетентності (усної / письмової), зокрема у спеціалізованих вузькопрофільних сферах. Висвітлено на прикладі США, Австрії та України сутність та описано системи професійної підготовки перекладачів, що склало методологічне підґрунтя для розробки й обґрунтування авторської концепції професійної підготовки перекладачів в Україні. Запропонована концепція базується на розумінні того, що професійна підготовка перекладачів в Україні є складовою системи професійної підготовки кадрового потенціалу України; для дієвості системи професійної підготовки перекладачів важливим є її функціонування в контексті професійної діяльності; в епоху глобалізації визначальним для професійної діяльності перекладачів є відповідність їх професійної підготовки міжнародним професійним стандартам для перекладачів; необхідним визначається узгодженість освітніх і професійних стандартів для перекладачів.

Ключові слова: підготовка перекладачів, системи підготовки перекладачів, передпрофесійна програма, професійний ступінь.

КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ПОДХОДЫ К ПОДГОТОВКЕ ПЕРЕВОДЧИКОВ: СУЩНОСТЬ И СИСТЕМЫ ПОДГОТОВКИ (НА ПРИМЕРЕ США, АВСТРИИ, УКРАИНЫ)

Е.А. Павленко, О.Е. Бондарь, Джи Йон Бе

Университет таможенного дела и финансов

ул. Вернадского, 2/4, г. Днепр, Днепропетровская обл., 49000, Украина. E-mail: amsu.pavlenko@gmail.com

Раскрыто концептуальные подходы к подготовке переводчиков в разных как за уровнем развития общественно-экономических отношений, так и по системам подготовки переводчиков странах: ориентация на актуальные профессиональные стандарты для переводческой профессии; ориентированность программ подготовки переводчиков на вызовы глобализации (учебные программы строятся вокруг аспектов: язык, текст и культура; поликультурность; профессиональная коммуникация; многоязычие; анализ дискурса); обязательное овладение двумя иностранными языками; усовершенствование переводческой компетентности (усной / письменной), в частности в специализированных узкопрофильных сферах. Освещена на примере США, Австрии и Украины сущность и описаны системы профессиональной подготовки переводчиков, что стало методологической основой для разработки и обоснования авторской концепции профессиональной подготовки переводчиков в Украине. Предложенная концепция базируется на понимании того, что профессиональная подготовка переводчиков в Украине является составной частью системы профессиональной подготовки кадрового потенциала Украины; для действенности системы профессиональной подготовки переводчиков важным есть ее функционирование в контексте профессиональной деятельности; в эпоху глобализации определяющим для профессиональной деятельности переводчиков является соответствие их профессиональной подготовки международным профессиональным стандартам для переводчиков; необходимым является согласованность образовательных и профессиональных стандартов для переводчиков.

Ключевые слова: подготовка переводчиков, системы подготовки переводчиков, предпрофессиональная программа, профессиональная степень.

АКТУАЛЬНІСТЬ РОБОТИ. Українська система освіти в контексті глобалізаційних тенденцій і викликів часу характеризується напруженим пошуком шляхів випереджувального реагування на них. Ми поділяємо думку, що в епоху глобалізації «інтенсифікація культурних, освітніх, наукових зв'язків, розширення контактів між людьми різних національностей, рас і конфесій створює передумови для полікультурного розвитку, формування універсальних цінностей, плідного використання кращого міжнародного досвіду» [1, с. 8]. У цій тезі закладено ідею щодо розвитку певного набору компетентностей, так необхідних сучасним фахівцям. Загальнови́знано, що нові виклики часу породжують необхідність якісно іншої системи освіти, глобальною тен-

денцією якої є компетентнісний підхід та інноваційна спрямованість змісту і технологій освіти. Це стосується й підготовки перекладачів, чия роль як посередника у комунікації неможливо применшити. А саме це надає цій професії значної ваги. Як слушно зазначає науковець О. Сергєєва, «професія перекладача також змінилася в результаті стрімкого розвитку глобалізації...Індустрія перекладу стала частиною системи міжнародного зв'язку...Згідно з оцінкою Канадської асоціації перекладачів світовий ринок перекладу зростає на 15-25% щорічно» [2, с. 126]. А втім з'явилися і нові виклики: приток в галузь перекладацьких послуг некваліфікованого персоналу; потреба в активному впровадженні професійних стандартів для перекладачів в професійну

діяльність [3]; необхідність тісної кореляції професійних та освітніх стандартів для перекладачів, що висуває вимоги до актуалізації останніх; вимога щодо розробки й затвердження нового стандарту вищої освіти для перекладачів для освітніх рівнів «бакалавр», «магістр», «доктор філософії» відповідно до цілей реформи освіти в Україні [4, с. 49].

Теоретичні основи проблеми підготовки перекладачів досліджували у своїх працях як вітчизняні, так і закордонні вчені, зокрема С. Амеліна, Н. Бідюк, Г. Воронка, Т. Георгієва, А. Грос, А. Іванова, С. Корсак, Т. Кошманова, Р. Кріса, Н. Левицька, Ф. Лімбах, І. Марцинківський, Е. Піма, Б. Рубрехт, О. Сергєєва, О. Тарнопольський, Л. Тархова, О. Шупта, А. Янковець та ін. У численних дослідженнях розкриваються історичні аспекти перекладацької освіти, професійна підготовка фахівців у зарубіжній школі, розвиток професійної підготовки перекладачів в університетах країн західної Європи, питання розробки програм підготовки перекладачів на світовому рівні тощо. Проте ідея актуальної професійної підготовки перекладачів на основі компетентнісного підходу є динамічною за своєю суттю, оскільки відповідає на запити часу. Саме тому актуальним сьогодні є виявлення концептуальних підходів до підготовки перекладачів, що допоможе з'ясувати вимоги до спрямованості змісту та обрати інноваційні технології для підготовки перекладачів.

Метою статті є розкриття концептуальних підходів до підготовки перекладачів в різних як за рівнем розвитку суспільно-економічних відносин, так і за системами підготовки перекладачів країнах, висвітлити на прикладі США, Австрії та України сутність та описати системи професійної підготовки перекладачів, що складе методологічне підґрунтя для розробки й обґрунтування авторської концепції професійної підготовки перекладачів в Україні.

МАТЕРІАЛ І РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ. Загалом після оприлюднення стандарту Асоціації перекладачів України у 2000 році відбувся спалах уваги науковців до проблеми підготовки перекладачів [5], до вивчення, адаптації та впровадження зарубіжного досвіду [6; 7].

Перш, ніж перейти до викладу основного матеріалу дослідження зазначимо, що під професійною підготовкою розуміємо процес оволодіння сукупністю «спеціальних знань, умінь і навичок, які дозволяють виконувати роботу у певній сфері діяльності» [8, с. 155]. Спираючись на наведене визначення, ми під професійною підготовкою перекладачів розуміємо процес оволодіння сукупністю спеціальних знань, умінь і навичок, які дозволяють виконувати роботу у сфері перекладацької діяльності, відповідно до вимог діючих стандартів. Професійна підготовка фахівців з перекладу передбачає набуття ними освіти відповідного рівня (бакалавра, магістра) за спеціальностями, що забезпечують професійну перекладацьку діяльність. У ході дослідження з'ясовано, що професійна підготовка перекладачів у різних країнах організована у відповідності до традицій освітніх систем та перекладацьких шкіл. Узагальнюючи результати досліджень науковців

(Н. Левицька, Ф. Майер / F. Mayer) з'ясовано, що в світі переважають дві системи підготовки перекладачів в університетах: система послідовного здобуття ступенів бакалавра і магістра, що зазвичай триває 5 років (перекладацькі програми повної вищої освіти (1-й тип)) [6; 7] та система магістерських програм, що «функціонують незалежно від бакалаврських і передбачають 2 (рідше 1) роки навчання для студентів, які вже отримали ступінь бакалавра у відповідній галузі знань», що «пояснюється інтенсивним вивченням іноземних мов у межах нефілологічних програм підготовки фахівців. Після отримання диплому бакалавра чи магістра випускники, маючи достатній рівень знання іноземної мови, можуть продовжити навчання на здобуття ступеня магістра з перекладу, що суттєво розширить сферу їхньої професійної діяльності» [6].

На твердження Н. Левицької, перша система підготовки переважає у багатьох європейських країнах, зокрема Німеччині, Австрії, Данії; друга система – самостійні магістерські програми – широко розповсюджена в інших країнах світу, зокрема Франції, США, Великій Британії [6]. Результати нашого дослідження констатують, що в Україні (станом на початок 2018 року) офіційно визнано наявність виключно першої системи підготовки перекладачів, а отже програм повної вищої освіти з послідовним здобуттям ступенів бакалавра, а потім магістра.

Навчальні програми у різних навчальних закладах розрізняються як за змістом і професійним спрямуванням, так і за формою організації навчального процесу. Система повної вищої освіти передбачає набуття студентами основної мовної та комунікативної компетенції, на основі яких формується перекладацька компетенція відповідно 1) до обраної спеціалізації: усний / письмовий переклад; літературний / науковий / технічний / юридичний тощо; 2) до обраної сфери професійної діяльності: машинобудівництво / галузь нафто- і газодобування / харчова промисловість тощо.

Розглянемо на прикладі досвіду США, Австрії та України, що спільного і відмінного мають системи підготовки, як визначається її зміст тощо.

Так, на європейському континенті однією з найстаріших традицій підготовки перекладачів слід визнати віденську школу. У 1943 році саме у Відні (Австрія) було створено один з найстаріших вищих навчальних закладів Європи з професійної підготовки перекладачів [5, с. 277]. У навчальних програмах акцентовано на основах перекладу. Згодом цей навчальний заклад як Інститут усних і письмових перекладачів при Віденському університеті стає найпопулярнішим [9]. Професійна підготовка перекладачів в Австрії здійснюється також в університетах Граца й Інсбрука. Зазначені університети пропонують програми підготовки в галузі перекладу на рівні бакалаврата і магістратури. Станом на 2011 рік на рівні бакалаврату увага приділяється розвитку основної мовної та комунікативної компетенції, а також опануванню матеріалу лекційних курсів «Вступ до спеціальності перекладача», «Основи мовознавства», «Країнознавство», «Основи економіки та права» тощо. На рівні магістратури акценти зміщуються на

опанування студентами теоретичних знань зі спеціалізованих дисциплін (послідовний та синхронний переклад, лінгвістика, критика перекладу – для письмових перекладачів; спеціальний та літературний переклад – для усних перекладачів) [6; 7; 9].

Слід визнати, що програмам підготовки перекладачів в Австрії (станом на 2018 рік) притаманна орієнтованість на виклики глобалізації. Так, для програми «Транскультурне спілкування / Transkulturelle Kommunikation» у Віденському університеті вже на рівні бакалаврату ключовими аспектами, навколо яких будується навчальна програма, виділено п'ять: мова, текст і культура; полікультурність; професійна комунікація; багатомовність; аналіз дискурсу. Важливо відзначити також, що якщо раніше програми підготовки перекладачів були зорієнтовані на одну іноземну мову, то на сьогодні передбачено обов'язкове опанування двох мов. Наприклад, німецька і дві мови (на вибір: боснійська / хорватська / сербська, англійська, французька, італійська, польська, португальська, румунська, російська, іспанська, чеська, угорська) [9, с. 1]. На рівні магістратури йдеться про удосконалення перекладацької компетентності (усної / письмової), зокрема у спеціалізованих вузькопрофільних сферах [9, с. 2]. Як було зазначено вище, у США впроваджується система підготовки перекладачів за самостійними магістерськими програмами. Бакалавр у галузі перекладу в США – це передпрофесійна програма, яка пропонує студентам опанувати знань з основ теорії перекладу і включає основні курси перекладу, пропонує поглиблене вивчення іноземних мов для забезпечення компетентності в іноземних мовах. Випускники мають змогу вступати до магістратури в галузі перекладу (професійний ступінь) або йти працювати в урядових установах, у сферах бізнесу або промисловості, в перекладацьких агенціях або в якості позаштатних перекладачів [10].

Для вступу на магістерську програму в США необхідно попереднє завершення програми бакалаврату (спеціалізація з певної іноземної мови або у відповідній галузі з курсовою роботою іноземною мовою). Програми на здобуття ступеню магістра або PhD з перекладу зазвичай є загальними програмами з перекладу. Вони мають міждисциплінарний характер (історична, літературна й наукова сфери), водночас вони дають основи загальних навичок з перекладу. Ключовим компонентом програм навчання перекладу є використання комп'ютерних програм перекладу та управління глосаріями, тому комп'ютерні навички є важливим інструментом майбутнього перекладача. Випускники зазначених магістерських програм навчання перекладу мають право надавати особисті й корпоративні послуги з перекладу, працювати в якості позаштатних перекладачів, співробітників державних установ і розробників програмного забезпечення для перекладу. Випускники PhD-програм з перекладу мають право працювати в академічній сфері і викладати лінгвістику або проводити дослідження в сфері перекладу [11].

Більшість програм судового / юридичного перекладу (court translation), медичного перекладу (medi-

cal translation) і перекладу на конференціях (conference translation) вивчаються на магістерському рівні. По закінченні видається сертифікат (Certificate level). Наприклад, кандидати на роботу в юридичних і судових установах здобувають юридичні сертифікати. Зазначені програми допомагають підготувати кандидатів для перекладацької діяльності в правничій сфері, зосередив увагу на юридичних питаннях, професійній поведінці перекладача в залі суду і на підготовці до екзамєну в державному суді. Щоб стати перекладачем у суді, потрібно скласти державний тест (має усний і письмовий компоненти) з англійської та іноземної мов [11].

Однак більш конкретною програмою з перекладу визнано ступінь з літературного перекладу (literary translation degree). Зазвичай присуджується ступінь магістра в галузі образотворчого мистецтва (Master of Fine Arts). У США існує декілька програм з літературного перекладу. Усі вони передбачають навчання теорії і практики літературного перекладу. Під час перекладу особлива увага приділяється перекладу літератури з іноземних мов англійською. Зважаючи на те, що зазначені програми з літературного перекладу часто пов'язані з творчим письмом (Creative Writing), кандидати зобов'язані проводити як творчі семінари з письма і письмового перекладу, так і практичні і теоретичні курси з перекладу. Тому випускники зазначених магістерських програм мають право викладання на рівні бакалавр право ату і перекладати літературу англійською мовою як позаштатний перекладач або як співробітник перекладацької фірми або видавництва [11].

В Україні підготовка перекладачів відповідає першій вищеописаній системі повної вищої освіти. Вона впроваджується в університетах і інститутах, які мають відповідну ліцензію. Значна кількість закладів вищої освіти України готують перекладачів рівня «бакалавр» і «магістр».

Дослідження дозволило виявити все зростаючу кількість наукових праць, в основу яких покладено синтез комунікативних мовленнєвих моделей та їх функціонування в контексті професійної діяльності. Зазначене можна віднести і до сфери підготовки фахівців з перекладу. Цим пояснюється й існування великої кількості програм, які, окрім мовних і перекладацьких дисциплін, акцентують на оволодінні комп'ютерною технікою і програмним забезпеченням, новітніми технологіями, що є важливими для сфери перекладу, на опануванні профільних вузькоспеціалізованих дисциплін. Наприклад, «Митні формальності та процедури», «Основи споживчих знань», «Право», «Основи електронного урядування» в освітній програмі «Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська» спеціалізації 035 «Філологія» в Університеті митної справи та фінансів, м. Дніпро.

Ураховуючи те, що автори статті з самого початку розбудови філологічної спеціальності «Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська» в Університеті митної справи та фінансів, м. Дніпро брали безпосередню участь у цьому процесі, зазначені орієнтири було покладено в основу розробки концепції професійної підготовки пере-

кладачів в Україні.

Ми виходили з того, що:

- професійна підготовка перекладачів в Україні є складовою системи професійної підготовки кадрового потенціалу України;

- для дієвості системи професійної підготовки перекладачів важливим є її функціонування в контексті професійної діяльності;

- в епоху глобалізації визначальним для професійної діяльності перекладачів є відповідність їх професійної підготовки міжнародним професійним стандартам для перекладачів;

- необхідним визначається узгодженість освітніх і професійних стандартів для перекладачів.

Метою концепції професійної підготовки перекладачів нами визначено, по-перше, розробку цілісної дидактичної системи професійної підготовки перекладачів для системи неперервної професійної освіти; по-друге, формування й удосконалення професійної компетентності з орієнтацією на призначення перекладачів, що в свою чергу, визначає зміст і структуру програм різнорівневої професійної їх підготовки (бакалавр, магістр, слухач системи підвищення кваліфікації).

На підставі аналізу кваліфікаційних характеристик перекладачів ми дійшли думки, що концепція професійної підготовки перекладачів має базуватися на інтеграції навчальних курсів суто філологічного і галузевого профільного спрямування, на безперервному удосконаленні навичок усного і писемного мовлення, прийомів аналітичної розумової роботи, які потребують знання мов.

Тому саме відповідна для перекладача певного рівня професійна підготовка має забезпечити її концептуальні аспекти:

1. На загальному рівні: світоглядно-філософський (формування гуманістичної комунікабельної особистості з відкритою для діалогу свідомістю); соціальний (як засіб соціалізації особистості через взаємодію зі світом і собою);

2. На спеціально-професійному рівні:

- *психологічний* (створення позитивного психологічного мікроклімату в колективах, взаємодія суб'єктів виробничого процесу на основі спілкування);

- *виробничий* (більш повне і якісне виконання виробничих завдань на основі сформованої професійної компетентності);

- *методологічний* (компетентнісний та функціональний підходи до навчання і підвищення кваліфікації, синергетико-діалогічна основа освітнього процесу);

- *дидактичний* (розвиток всіх сфер особистості в процесі формування та розвитку професійної компетентності, а також оперування нею);

- *методичний* (адекватність та ефективність вибору форм і методів навчання та підвищення кваліфікації з питань розвитку професійної компетентності відповідно до вимог професійної діяльності).

Ймовірно, підготовка перекладачів до реалізації цих аспектів передбачає, передусім, удосконалення організації їх професійної підготовки шляхом створення дієвої системи професійної підготовки як

динамічної, актуальної і варіативної за своїми можливостями.

При побудові концепції професійної підготовки перекладача ми виходили з компетентнісного і функціонального підходів до навчання, соціосемантичного та контент-аналізу навчальної і практичної діяльності перекладачів різних галузей і професійних сфер (усний / письмовий переклад).

Розробляючи концептуальні основи організації професійної підготовки, ми зосередили зусилля на вирішенні питань, які стосуються її змісту. Нами було враховано обсяг вимог, які висуває до фахівців сучасне науково-педагогічне знання, а також сутність соціальних потреб, адекватних часові.

З огляду на це в системі професійної підготовки виділяємо складові, а саме: структурну, змістову та функціонально-діяльнісну.

У структурній складовій ми, в першу чергу, враховували учасників педагогічного процесу — студентів – майбутніх перекладачів та викладачів; мету і завдання, зміст підготовки; організаційні її форми і види.

Також виділено змістову складову, яка визначається нами як інтегрований курс з урахуванням вузькопрофільних спеціалізованих спрямувань, що складається з навчальних дисциплін та спецкурсів.

Що стосується критеріїв реалізації змісту професійної підготовки, то серед головних слід виділити наявність теоретико-методологічних, методичних і практичних знань, необхідних для створення освітнього простору системи неперервного розвитку професійної компетентності перекладачів. Нами обґрунтовано необхідність впроваджувати змістову складову на основі актуальних програм, спецкурсів і занять, дидактичного матеріалу, курсів лекцій і практичних занять тощо.

Функціонально-діяльнісна складова відображає організацію комунікативно-професійної або комунікативно-навчальної професійно орієнтованої діяльності майбутніх перекладачів щодо засвоєння та використання навчального матеріалу.

Структура і зміст навчальних одиниць кожного рівня (дисципліна, спецкурс, тема, окреме заняття тощо) логічно та ієрархічно взаємодіють у системі професійної підготовки. Упровадження компонентів запропонованої концепції описано авторами в інших роботах 2017-2018 років.

ВИСНОВКИ. Отже, професійна підготовка перекладачів у різних країнах організована у відповідності до традицій освітніх систем та перекладацьких шкіл. Переважають дві системи підготовки перекладачів в університетах: система послідовного здобуття ступенів бакалавра і магістра, що зазвичай триває 5 років (перекладацькі програми повної вищої освіти) та система магістерських програм, що «функціонують незалежно від бакалаврських і передбачають 2 (рідше 1) роки навчання для студентів, які вже отримали ступінь бакалавра у відповідній галузі знань. В Україні (станом на початок 2018 року) офіційно визнано наявність виключно першої системи підготовки перекладачів, а отже програм повної вищої освіти з послідовним здобуттям ступенів бакалавра, а потім магістра. Незважаючи на певні

відмінності у системах професійної підготовки перекладачів у різних країнах, які зумовлені як установленнями для країн системами освіти, так і сучасними концепціями розвитку, концептуальні підходи до підготовки перекладачів в усіх країнах полягають в: орієнтації на актуальні професійні стандарти для перекладацької професії; орієнтованості програмам підготовки перекладачів на виклики глобалізації (навчальні програми будуються навколо аспектів: мова, текст і культура; полікультурність; професійна комунікація; багатомовність; аналіз дискурсу); обов'язковому опануванні двох іноземних мов; удосконаленні перекладацької компетентності (усної / письмової), зокрема у спеціалізованих вузькопрофільних сферах.

Таким чином, професійна підготовка перекладачів на рівні актуальних професійних стандартів є основоположним концептуальним підходом до підготовки перекладачів у будь-якій з країн, незалежно від рівня розвитку її суспільно-економічних відносин. Сутність професійної підготовки перекладачів полягає у формуванні компетентностей, які прописані у вимогах до перекладачів, встановлених у стандартах на послуги, в інструкціях, правилах та в технічних регламентах.

Тому з огляду на процеси глобалізації та інтеграції, «Дорожню карту реформ» України вагомим значенням набуває авторська концепція професійної підготовки перекладачів в Україні, яка базується на розумінні того, що професійна підготовка перекладачів в Україні є складовою системи професійної підготовки кадрового потенціалу України; для дієвості системи професійної підготовки перекладачів важливим є її функціонування в контексті професійної діяльності; в епоху глобалізації визначальним для професійної діяльності перекладачів є відповідність їх професійної підготовки міжнародним професійним стандартам для перекладачів; необхідним визначається узгодженість освітніх і професійних стандартів для перекладачів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Біла книга національної освіти України. Проект. / Гол. ред. В. Г. Кремень. Київ: Академія педагогічних наук України. 2009. 185 с.
2. Сергєєва О. В. Професійна підготовка перекладачів референтів в університетах Великої Британії. Науковий вісник Ужгородського національного

університету. Серія : Педагогіка. Соціальна робота. 2011. Вип. 20. С. 126-128. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuiped_2011_20_49.

3. Український науково-дослідний Інститут стандартизації, сертифікації й інформатики 2000, Стандарт Асоціації перекладачів України. СТТУ АПУ 001-2000, Український науково-дослідний Інститут стандартизації, сертифікації й інформатики № 804/700002, 27 квітня 2000, Київ. <http://www.uta.org.ua/15>

4. Дорожня карта реформ (вересень 2016 – грудень 2017 рр.) / За ред. Міського В.В. Київ: Центр демократії та верховенства права. 2016. 72 с.

5. Сергєєва О. В. Проблема професійної підготовки перекладачів у психологічних і педагогічних дослідженнях. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : Педагогіка і психологія. 2013. Вип. 40. С. 276-279. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzvdpu_pp_2013_40_68.

6. Левицька Н.В. Концептуальні засади професійної підготовки перекладачів в країнах Західної Європи. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Педагогічні науки, 2011, №5.

7. Mayer F. Konzeptionelle Ausgestaltung der Ausbildung der Dolmetschern und Übersetzern. [Електронний ресурс]. - http://www.transforum.de/download/Mayer_BA_MA_in_Europa.pdf.

8. Павленко О. О. Формування професійної компетентності фахівців митної служби в системі неперервної професійної освіти: : дис. ... докт. пед. наук : спец. 13.00.04 “Теорія і методика професійної освіти”. Дніпропетровськ, 2010. 539 с.

9. Universität Wien. Studienservice und Lehrwesen. (2018). Transkulturelle Kommunikation (Bachelor). URL: <http://slw.univie.ac.at/studieren/studienangebot/bachelor-und-diplomstudien/transkulturelle-kommunikation-bachelor/>

10. Bachelor's Degree in Translation: Program Information. Kent State University 2014 Catalog. College of Arts and Sciences. <https://www.altalang.com/beyond-words/2009/09/23/top-10-us-translation-schools/>

11. Translation – M. A. Kent State University 2014 Catalog. College of Arts and Sciences. <https://www.altalang.com/beyond-words/2009/09/23/top-10-us-translation-schools/>

CONCEPTUAL APPROACHES TO TRAINING TRANSLATORS:

ESSENCE AND TRAINING SYSTEMS (ON THE EXAMPLE OF THE USA, AUSTRIA, UKRAINE)

O.O. Pavlenko, O.Ye. Bondar, Gi Yon Bae

University of customs and finance

vul. 2/4, Vernadsky., Dnipro, Dnipropetrovsk region, 49000, Ukraine. E-mail: amsu.pavlenko@gmail.com

Purpose. To reveal conceptual approaches to the training of translators in the countries which are different in terms of the level of socio-economic relations development as well as in the systems of training translators, to substantiate the concept of professional training of translators in Ukraine. **Methodology.** A number of theoretical methods is used in the research, such as analysis, comparison and systematization of the content of psychological and pedagogical, methodological and educational literature, normative documents, structural and system analysis, through which the state of development of the problem of teaching translators in the countries different both in the level of development of socio-economic relations and in the systems of the training of translators was determined. **Results.** The article proposes an authors' conception of the professional training of translators in Ukraine in view of the processes of globalization and integration, the Road Map of Reforms in Ukraine and the peculiarities of the educational process of modern higher

school. **Originality.** For the first time a comparative analysis of modern conceptual approaches to the training of translators in the countries which differ both in terms of the development of socio-economic relations and in the systems of the preparation of translators is conducted, and the concept of professional training of translators in Ukraine is grounded. **Practical value.** The presented concept of professional training of translators in Ukraine will help to characterize the essence of topical processes in the field of the professional training of translators and facilitate a better understanding by future translators of the requirements for their competences. **Conclusion.** Professional training of translators at the relevant professional standards level is a fundamental conceptual approach to the preparation of translators in any of the countries, regardless of the level of development of its socio-economic relations. Therefore, in view of the processes of globalization and integration, the Ukrainian Road Map of Reforms, the authors' concept of the professional training of translators in Ukraine should take on special significance.

Keywords: training of translators, system of training translators, pre-professional programme, professional degree.

REFERENCES

1. Kremen', V.G. (2009), White Paper of National Education of Ukraine. Project. [Bila knyha natsionalnoi osvity Ukrainy. Proekt.]. Kyiv: Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine. 185 p.
2. Sergeyeva, O.V. (2011), "Professional training of interpreters-referents in British universities", Bulletin of the Uzhgorod National University: Pedagogy. Social work. [Profesiina pidhotovka perekladachiv referentiv v universytetakh Velykoi Brytanii. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya: Pedagogika. Sotsialna robota.], iss. 20. pp. 126-128. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuped_2011_20_49.
3. Ukrainian Research Institute for Standardization, Certification and Informatics 2000, Standard of the Association of Translators of Ukraine. [Ukrainskyi naukovo-doslidnyi Instytut standartyzatsii, sertyfikatsii y informatyky 2000, Standart Asotsiatsii perekladachiv Ukrainy]. CTTU АПУ 001-2000, Ukrainian Research Institute for Standardization, Certification and Informatics № 804/700002, April, 27, 2000, Kyiv. <http://www.uta.org.ua/15>
4. Mynskyi, V.V. (2016), Road Map of Reforms (September 2016 - December 2017). [Dorozhnia karta reform (veresen 2016 – hruden 2017 rr.)] Kyiv: Center for Democracy and Rule of Law. 72 p.
5. Sergeyeva, O.V. (2013), "The problem of the professional training of translators in psychological and pedagogical research". Scientific notes of the Vinnitsa State Pedagogical University named after Mikhail Kotsiubynsky: Pedagogy and Psychology [Problema profesiinoi pidhotovky perekladachiv u psykholohichnykh i pedahohichnykh doslidzhenniakh, Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Mykhaila Kotsiubynskoho: Pedagogika i psykholohiia], iss. 40. - pp. 276-279. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzvdpu_pp_2013_40_68.
6. Levytska, N.V. (2011), Conceptual framework for the training of translators in Western European countries. Bulletin of the National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine. Pedagogical sciences. [Kontseptualni zasady profesiinoi pidhotovky perekladachiv v krainakh Zakhidnoi Yevropy. Visnyk Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy. Pedahohichni nauky], №5.
7. Mayer, F. Konzeptionelle Ausgestaltung der Ausbildung der Dolmetschern und Übersetzern. URL: http://www.transforum.de/download/Mayer_BA_MA_in_Europa.pdf.
8. Pavlenko O.O. (2010), Forming Communicative Competency of Customs Officers under the System of Lifelong Professional Education: Manuskript [Formuvannia profesiinoi kompetentnosti fakhivtsiv mytnoi sluzhby v systemi neperervnoi profesiinoi osvity]. Dnipropetrovsk. 539 p.
9. Universität Wien. Studiensevice und Lehrwesen. (2018), Transkulturelle Kommunikation (Bachelor). URL: <http://slw.univie.ac.at/studieren/studienangebot/bachelor-und-diplomstudien/transkulturelle-kommunikation-bachelor/>
10. Bachelor's Degree in Translation: Program Information. Kent State University 2014 Catalog. College of Arts and Sciences. <https://www.altalang.com/beyond-words/2009/09/23/top-10-us-translation-schools/>
11. Translation – M.A. Kent State University 2014 Catalog. College of Arts and Sciences. <https://www.altalang.com/beyond-words/2009/09/23/top-10-us-translation-schools/>

Стаття надійшла 29.03.2018.